**Ulkoministeriö** NEUVOSTORAPORTTI UM2022-00280

KEO-01 Maja Titta(UM)

08.03.2022
JULKINEN

Asia
**Epävirallinen EU:n kehitysministerikokous 7.3.2022**

Kokous
Epävirallinen kehitysministerikokous 06.03.2022 - 07.03.2022

**EU:n epävirallinen kehitysministerikokous järjestettiin Montpellier'ssä 7.3. Suomea edusti kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari. Jäsenmailta tuli selkeä tuki Ukrainan nostamiselle agendalle sekä tarpeille koordinoida ja pysyä yhtenäisenä. Huomio kiinnittyi YK:n yleiskokouksen Venäjän toimien tuomitsemista koskeneen päätöslauselman äänestyskartan pidättyneisiin maihin, mitä EU voisi tehdä näille jatkossa. Tässä Global Gateway -strategialla voisi olla rooli. Korostettiin humanitaarisen avun perillepääsyä ja pakolaisten avustamista myös pidemmällä tähtäimellä. Kriisi tulee olemaan pitkäkestoinen, EU:n yhtenäisyyden ja tuen on oltava saumatonta. Esitettiin yhteisen tietokannan luomista pakolaisten auttamiseksi, johon kirjattaisiin työpaikkamahdollisuuksia yms. Kiinnitettiin huomiota Venäjän häikäilemättömään toimintaan humanitaaristen käytävien osalta ja kuultiin yhtenäisiä, joskin hieman eri painotuksilla ja sisällöillä esitettyjä kommentteja jatkotoimien tarpeesta vis-a-vis Venäjä.**

**Ilmaistiin laaja tuki Global Gatewayn edistämiselle, todellisten kumppanuuksien luomiselle ja syventämiselle, yhteistyössä kumppanimaiden kanssa. Painotettiin avun suuntaamista strategisemmin ja eurooppalaisia arvoja korostavammin. Viestinnän merkitystä painotettiin, myös tietoista informaatiovaikuttamista ehkäisevästi. Hallintomalliin toivottiin selkeyttä ja konkretiaa.**

**Jäsenmailta toivottiin ponnisteluita biodiversiteettitavoitteiden saavuttamiseksi. Tarvitaan konkreettisia hankkeita ja toimeenpanoa. Jäsenmaat antoivat täyden tukensa EU:n kunnianhimolle, korostettiin kokonaisratkaisujen merkitystä, tutkimuksen roolia ja eri sektoreiden liittämistä mukaan työhön. Metsien roolia korostettiin myös.**

EU-puheenjohtajamaa Ranska järjesti epävirallisen kehitysministerikokouksen Montpellier'ssä 7.3. Kokous alkoi tervetuliaisillallisella 6.3. Suomea edusti kokouksessa kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri **Ville Skinnari**. Kokouksen agendalle nostettiin Ukrainan tilanne ja EU:n humanitaarinen tuki alueelle. Kokouksen toisena agendakohtana oli geopoliittinen ulottuvuus kehityspolitiikassa. Ministerit keskustelivat myös biodiversiteetin integroinnista kehityspolitiikkaan.

**<u>Ukraina</u>**

Jäsenmailta oli tullut selkeä tuki Ukrainan nostamiselle agendalle. Samoin korostettiin tarvetta koordinoida ja pysyä yhtenäisenä. Huomio kiinnittyi erityisesti YK:n yleiskokouksen äänestyskartan pidättyneisiin maihin ja siihen, miten EU voisi toimia näiden suhteen jatkossa. Voisiko Global Gateway –strategiaa mahdollisesti hyödyntää. Korostettiin humanitaarisen avun perillepääsyä ja pakolaisten avustamista, myös pidemmällä tähtäimellä. Kriisi tulee olemaan pitkäkestoinen. EU:n yhtenäisyyden ja tuen tulee olla saumatonta. Esitettiin yhteisen tietokannan luomista pakolaisten auttamiseksi, johon kirjattaisiin työpaikkamahdollisuuksia yms. Kiinnitettiin huomiota myös Venäjän häikäilemättömään toimintaan humanitaaristen käytävien osalta ja kuultiin yhtenäisiä, joskin hieman eri painotuksilla ja sisällöillä esitettyjä kommentteja jatkotoimien tarpeesta vis-a-vis Venäjä.

Korostettiin erityisesti pidempää tähtäintä, strategisempaa otetta sekä humanitaarista apua lyhyellä tähtäimellä. Jäsenmaat esittivät vahvat tukensa Ukrainalle, Moldovalle ja Georgialle sekä humanitaariselle että taloudelliselle avulle. Poliittiset toimet vaativat huomiota. Venäjä on eristetty mutta sen suhteen täytyy olla tarkka. Iso joukko maita pidättäytyi YK:n yleiskokouksen äänestyksessä, ja nämä maat ovat maailman kansoitetuimpia maita. Yhteenlaskettuna yli puolet maailman väestöstä ei tuominnut Venäjää. Näistä tulee keskustella jatkossa ulkoasiainneuvostoissa.

EU:n tukea Ukrainalle on annettu seuraavasti: 90 MEUR on mobilisoitu heti viikossa, 5 MEUR Moldovaan, 15 MEUR on mobilisoitu järjestöille, 10 MEUR kyberturvaan ja -hyökkäyksiä vastaan. Näitä varoja voidaan välittömästi käyttää. Valmistelussa on 330 MEUR lisäpaketti, myös kriisien infrastruktuurin korjaamiseen, ml. energia. Moldovaa ei tulisi unohtaa. On valmistauduttava pakolaisten määrän nousuun. Kyse ei enää ole siitä, että tarvittaisiin pelkästään apua paikan päällä, nyt tarvitaan panostusta siihen, että ihmiset saadaan ulos maasta. Voimme auttaa järjestöjä, jotka auttavat ihmisiä pakenemaan.

Moldovaa tulee auttaa, pakolaiset liikkuvat Moldovasta Unkaria ja EU:n rajoja kohti. 5 MEUR paketti on hyväksytty auttamaan näitä ihmisiä, uutta 15 MEUR pakettia valmistellaan pakolaisten vastaanottamiseksi. Tarvitaan myös ulkorajan turvallisuutta valmistelevaa pakettia. Lisäksi tarvitaan rajavalvonnan tiukentamista ja oppeja tähän. Tätä etsitään nyt EU:n rajavaltioista Moldovan käyttöön. Siviilimateriaalia tarjotaan myös pidemmällä tähtäimellä.

Pakolaisten kannalta on täysin olennaista, että EU hyväksyi tilapäisen suojelun mekanismin käytön. Tätä tullaan tarvitsemaan. Apu ei nyt mene perille, EU tekee kaikkensa ja voi jäsenmaiden halutessa ottaa voimakkaammankin koordinaatioroolin.

Kaikkien, jotka pakenevat Ukrainasta, tulisi saada suojelua EU:sta, ei pelkästään ukrainalaisten. Tämä on keskeistä EU:n imagolle. Tulee myös pohtia mitä teemme niille maille, jotka tarjoavat apua Venäjälle. Global Gateway -strategia voi olla tässä avuksi.

Venäjän toimintaa pidettiin epävakaana, humanitaarinen apu ei pääse perille, ja siihen keksitään Venäjän puolelta jatkuvasti muuttuvia syitä. Tulee auttaa myös Moldovaa ja pohtia strategisempaa otetta maan suuntaan. EU:n tulee olla tiukka Venäjän suhteen. Tulee pohtia miten Valko-Venäjään ja Pohjois-Koreaan vaikutetaan. EU on ollut yhtenäinen, myös päättäväinen ja vahva, näin tulee olla myös jatkossa.

Kehityspankit ovat myös tukeneet Ukrainaa ja sen naapureita. Apu Venäjälle ja Valko-Venäjälle on pysäytetty. On pohdittava, miten voidaan vähentää energiariippuvuutta Venäjästä laajemmin Euroopassa, mutta erityisesti Ukrainan lähialueilla.

Jäsenmaat pitivät erittäin tärkeänä, että Ukraina nostettiin agendalle. Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostuivat seuraavat asiat:

- Humanitaarinen apu Ukrainalle ja tuen koordinaatio EU-tasolla (ml. Team Europe)
- Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden puolustaminen
- Humanitaarisen avun perille pääsyn turvaaminen ja avun sanktiopoikkeukset
- Varautuminen pakolaisten vastaanottamiseen ja Ukrainan naapurimaiden tukeminen tässä, EU:n tilapäisen suojelun mekanismi
- EU-laajentumisen pitäminen agendalla
- Venäjän toimien tuomitseminen kansainvälisissä järjestöissä, mahdollinen EU-koordinaatio tässä
- Venäjän toimien tuomitseminen, sanktiointi ja vaikutukset EU:n yhteiselle ulko- ja turvallisuuspolitiikalle
- Toimet maiden suhteen, jotka YK:n yleiskokouksessa äänestivät tyhjää Venäjän osalta
- Muistutus muista ajankohtaisista humanitaarisista kriiseistä maailmalla
- Kyberturvallisuuden vahvistaminen

**Suomi** korosti, että historiallisessa tilanteessa EU on toiminut esimerkillisen koordinoidusti. Uusia mekanismeja on käytetty. On pohdittava nopean vasteen varojen käyttöä jatkossakin. On tuettava naisia ja lapsia sekä ympärysvaltioita. Suomi on tukenut Ukrainaa systemaattisesti vuodesta 2014, uusimpana 14 MEUR tuki kehitysapuun ja humanitaariseen apuun. Sotilasmateriaalien toimittamisen osalta on otettu myös historiallisia askeleita.

**Geopoliittinen ulottuvuus kehityspolitiikassa ml. Global Gateway**

Keskustelussa ilmaistiin laaja tuki Global Gateway -strategian edistämiselle sekä todellisten kumppanuuksien luomiselle ja syventämiselle yhteistyössä kumppanimaiden kanssa. Painotettiin avun suuntaamista myös poliittisesti strategisemmin ja eurooppalaisia arvoja korostavammin. Viestinnän merkitystä painotettiin, myös tietoista informaatiovaikuttamista ehkäisevästi. Strategian toimeenpanon hallintomalliin toivottiin selkeyttä ja konkretiaa.

EU:n tulee globaalisti panostaa todellisiin kumppanuuksiin määrätietoisella työotteella. YK:n yleiskokouksen äänestys oli kuitenkin herättävä, ei tule aliarvioida lännen interventioita Sahelissa ja Lähi-idässä tai Venäjän vaikutusta tietyissä Afrikan maissa historiallisesti. EU tuntuu häviävän propagandasodat jatkuvasti, näin viimeksi afrikkalaisten keskuudessa Ukrainan pakolaistilanteeseen liittyen. Tietyt maat pidättäytymällä osoittivat EU:lle tukea, mutta toisaalta toiset maat osoittivat myös itsenäisyyttä ja etäisyyttä Euroopasta äänestämällä tyhjää. Emme halua Euroopan muistuttavan kylmän sodan karttaa. Yhteistyöhön tulee liittää strategisempi ote, poliittinen aspekti. Humanitaarisen avun tulee olla selkeästi tarveperustaista. Muu apu on pohdittavassa strategisemmin.

Venäjän toimien tuomitsemista koskevan YK:n yleiskokouksen päätöslauselman tulos oli parempi kuin odotettiin, mutta tarvitaan analyysiä äänestystuloksista. Tulee pohtia, mitä EU voi tarjota kumppaneille. Tässä on kolme teemaa: 1) tuki Team Europe -agendalle, laadukas terveys ja koulutus sekä toimivat digitaaliset yhteydet arvopohjaisesti; 2) tarvitaan skaalautuvuutta ja eurooppalaista yhteistyötä, AU-EU- ja Indopasifisen alueen huippukokoukset toimivat laukaisualustana, nyt tarvitaan toimeenpanoa. AU-EU –huippukokoukselle on valmisteilla seurantajärjestelmä. Team Europe – aloitteita on yli 150. Jäsenmaiden tulisi tehdä apulupauksensa. Tarvitaan myös yhteinen strategia suhteessa kansainvälisiin järjestöihin ja rahoituslaitoksiin.

Kehityspankit puolustavat jatkuvasti EU:n arvoja mm. taistelussa pandemiaa vastaan. Tavoitteen on vähentää energiariippuvuutta Venäjästä. Se on tarpeen, koska jopa miljardi euroa siirtyy Venäjälle energiamaksujen myötä päivittäin. Ilmastokestävyys on täysin keskeistä jatkossa, vivuttaminen yksityissektorin suuntaan yhä tärkeämpää.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostuivat seuraavat asiat:

- EU on otettava roolinsa aktiivisena toimijana ja strategisena kumppanina globaalisti
- Arvopohjaisuus mm. Global Gateway -strategiassa
- Todellinen kumppanuus kumppanimaiden kanssa, sitoumusten seurantatyökalu
- Kumppanuuden toimeenpano konkreettisissa hankkeissa, ml. Team Europe
- Viestintä Euroopassa ja kumppanimaille varojen käytöstä
- Yksityisen sektorin ja kehityspankkien rooli, yksityisen sektorin varojen mobilisointi vipuvaikutuksella
- Tuki muille alueille esim. Latinalainen Amerikka
- Itäinen kumppanuus ja EU-jäsenyysneuvottelujen avaaminen
- Kyberturvallisuus
- Digitaaliratkaisut

**Suomi** kertoi tukevansa valittuja painopistealueita. Konkretiaa tulee suunnitella todellisessa kumppanuudessa kumppaneiden kanssa. On työstettävä ratkaisu- eikä instrumenttikeskeisiä teema-alueita kumppaneiden kanssa. Suomi on sitoutunut tukemaan digitaaliratkaisuja edistävää D4D-työtä Afrikassa, mutta myös Indopasifista aluetta ja Keski-Aasiaa.

Global Gateway -strategian hallintaa on selvennettävä. Tulee olla strateginen tuen ohjaamisen osalta ja pohdittava, mitä teemme pidättäytyneille maille Venäjän toimia koskevan YK:n päätöslauselman osalta. Maiden tulisi vihdoin valita ovatko Kiinan vai EU:n kelkassa.

**Biodiversiteetin integrointi kehityspolitiikkaan**

Saharan ja Sahelin alueella toimeenpantavaa Great Green Wall -hanketta esiteltiin alussa hyvänä esimerkkinä siitä, miten pidempikestoisella, luonnon monimuotoisuutta ja elinkeinotoimintaa yhdistelevällä työllä tuotetaan parhaita tuloksia. Hanke on toiminut parhaimmillaan jopa terrorismia ehkäisevänä tekijänä.

Biodiversiteettitavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan konkreettisia hankkeita ja toimeenpanoa. Jäsenmaat antoivat täyden tukensa EU:n kunnianhimoiselle otteelle, korostivat kokonaisratkaisujen merkitystä, tutkimuksen roolia ja eri sektoreiden liittämistä mukaan työhön.

EU:n päämäärät ovat selvät, tarvitaan ruokajärjestelmien muuttamista siten, että ihmislähtöinen kehityspolitiikka yhdistetään ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteisiin. Tämä vaatii paikallisten toimijoiden ja tutkimuksen tukemista. 140 MEUR on lahjoitettu pelkästään tähän tarkoitukseen. NaturAfrica-aloitteeseen tulee panostaa ja lunastaa COP26-kokouksessa annetut metsiä koskevat lupaukset.

Team Europe -lähestymistavalle annettiin vahva tuki, tutkimusta tulisi tukea, jotta se olisi koordinoitua.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostuivat seuraavat asiat:

- Tuki kunnianhimoiselle biodiversiteettiagendalle (COP15, COP27)
- Tutkimuksen merkitys ruokaturvan edistämisessä
- EU:n biodiversiteettirahoituksen kasvattaminen ja biodiversiteetin huomiointi ilmastorahoituksessa ml. yksityisen sektorin rooli ja rahoitus

**Suomi** korosti, että biodiversiteettitavoitteet ovat keskeisiä. Metsillä on myös keskeinen rooli. Olisi tutkittava niiden merkitystä enemmän, tutkittava miten tuotantoketju toimii ja miten se voisi toimia paremmin. Biodiversiteettirahoitus on keskeistä.

Suomen edustajat

Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari, erityisavustaja Kirsi Airio, osastopäällikkö Titta Maja

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

| | |
|---|---|
| Asiasanat | Agenda 2030 kehitys, Ukraina, biodiversiteetti |
| **Hoitaa** | **TEM, UM, YM** |
| Tiedoksi | EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, VM, VNK, VTV |